

42.

VIRUM ILLUSTRUM,
JOANNEM
LANGHANSIUM,

Jureconsultum, Republicæ patriæ Senatorum
primicerium,
nuper defunctum,

VIRO EXCELLENTISSIMO,
ERICO WORDEN-
HOFIO,

Juris pariter consulto, & Reuerendo Capitulo a Secretis,
Defuncti priuigno,
Rediuuium sistit

BARTHOLDUS FEINDIUS, J. C. Hamburg.

HAMBURGI, prelo *Strameriano*, prid. Nonas Oct. Ao. MDCCXXI.

Prænobilissime, consultissime, atque excellentissime vir,

Patronæ æternum deuenerande.

Paganos veteris sanctæ religionis sanctio, horrore sacri silentii infuscare luctum forensem, & facta moresque clarorum virorum posteris tradere, ut antiquitus obseruatum; ita nec nostra, suorum incuriosa, ætas, pietatem istam horrere debet, ne diuina res apud Christianos fiat in transcurso, lugubri adhuc Reipublicæ nostræ statu, cum LANGHANSIUM, Juræconsultum, & tuum & patriæ parentem, haut vitricum, Senatorem primicerium, terris ereptum, cælo receptum, nuper planximus.

Aegre mihi quidem est, triste tale officium facere, veritus, ne vulnus, quod paulo jam consanuisse videbatur, recrudescat, grassante toties elogiorum scriptorum venali gangræna, imprimis cum hominem quidem me recordor, sed ad assentandum aut ostentandum, a natura & disciplina minime factum. Piis tamen manibus quia debetur suus honos,
iis

iis præcipue, quibus afflamine spirituum vitalium nondum
 exhaustis, haud semel insidiata fortuna est, ad obsequium
 hoc humanitatis inprimis me prouocat Metellus Macedonicus,
 qui, cum ipsi mors Scipionis Aemiliani annunciata esset, re-
 mota omni partium pestifera labe, suos cohortatus esse dici-
 tur: *Ite, filii, celebrate exequias, nunquam maioris ciuis fu-
 nus videbitis!* Non dicam ciuis, sed optimi patris, quem vir-
 tus nascentem excepit, doctrina natum excoluit, modestia
 supra æquales extulit; in cuius amore boni omnes, quod
 de Lipsio suo Miraus prædicat, conspirarunt. At apud ve-
 teres, ut agere memoratu digna prouocant, magisque in aper-
 to erat: ita celeberrimus quisque ingenio, testante Tacito,
 ad prodendam virtutis memoriam, sine gratia aut ambitione,
 bonæ tantum conscientiae pretio ducebatur; cum deplorabi-
 lis gentis nostræ status eo redactus videatur, ut gratitudo re-
 ciprocæ, & patri, & ciui & subdito congrua, iustitiæ pars
 raro inueniatur; vitium, sane, paruis magnisque ciuitatibus
 commune, ignorantia scilicet recti, & reipublicæ affectus, quo
 nondum correcto, debitam Deo & hominibus unquam præ-
 stitutum pietatem nullus arbitratur. Quæ enim nostræ, in-
 primis scholarum partes erant, monumenta ponere Mece-
 nati, nemo fuit præter Fabritium, quem nominasse suffi-
 cit, venerandum antistitem Heimannum, Gerbersium
 blandum & affabilem, & integerrimum Heltium, orpha-
 notrophii præceptorem, quæque prima affectu in Pro-
 toscholarcham defunctum sciri debuisset, in pietatis confor-
 tium haud venit, elogiorum flosculis in pueros nonnunquam
 liberalior; quam in patres. Sensus fere omnes implorarem,
 orientem quidem, cum gratiæ aucupio, adorari solem; post
 occasum vero maximi literarum patroni & Ephori, nullum
 plane superesse, qui bonis artibus, summisque virtutibus, de-
 bitum honorem deferat, arbitantes forsitan pietatis immemo-
 res, pietate potius, quam facundia; manes delectari, ideo-
 que silentio, non encomio, ornandos. Sed quicquid sit;
 ingratum silentium nec tempori, nec mihi, aliquot abhinc
 hebdomadibus ex itinere reduci, amplius congruit; quare,
 quod cuique constat, in memoriam reuocare licebit.

Abiecta non in citharoedorum & histrionum gymnasiis

prætexa, adolescens senilem ostendit prudentiam, suasque rarissimi exempli dotes, exemplum ævo olim daturum, nec annis, sed origine diuiniorem quadam metiendas esse virtutes, augurio felici comprobavit; quibus rebus per se maximis, tantum cumulum adjecit, ut vitam juvenilem in cognoscenda negotiorum civilium indole consumferit, & variæ posthac eruditionis; inprimis Historiæ literariæ, gloria clarus, variarum exoticarum linguarum gnarus extiterit, à natura nempe & doctrina ad omnem virtutis laudem formatus.

Juris sacra virum, expletis spatiis præcipua Academicæ laurea donatam, haud illotis manibus contrectasse; res nobis testatæ sunt & illustres, cum plerique secus faciant, qui, ut Baudius conqueritur, spes suas ambitione præcipitantes, cruda studia ad forum, tanquam ad impudentiæ ludum, propellunt, palmam adepti, priusquam e carceribus exierint. Jureconsulti, pergit clarissimus vir, Papiniani spiritus plene plenus, causarum patroni, omnia audiunt, si tanquam in venalibus latine loqui audent; si libellos solennibus formulis tolerabiliter instruunt, si Actiones decantare, Syllabas aucupari quoquomodo didicerunt. Non veros aut legitimos tangere, ait, qui magna cum laude sua in subfellis habitant, ac lucem ingenii consulentibus porrigunt; Sed legulejorum vulgus solum insectatur, quod quam personam sumpserit, ne suspicione quidem comprehendit, quodque quia mos excusat & barbaria forensis, & illemissum vult, & ego lubens dimitto. Ad Praxin accedens, perlustrata Germania, Hollandia, Brabantia, Gallia, Anglia & Italia, ut Praxis sit, requiri facti quæstionem, & Jus, quæ duo conjuncta illam efficiunt, optime cognovit, nec illud fieri sola cognitione, sed cognitionum legum ad oblatos casus applicatione; Processus vero Legumque naturalium, gentium, Prouinciæ, & urbis statutorum, pactorum gentilitiorum, Priuilegiorum ac Juris publici cognitioni; acerrimi judicii vim addidit, ostenditque, a Practico quotidiano, qui ex usu fori solum rem æstimat, quantus distaret. Nec circa vitæ ultima cum Scurfio de Jure respondere desit, nec cum Alexandro ab Alexandro in omnes partes venit, qui, cum in urbe Neapoli-

politana ac Romæ, causas erudite & strenue defendisset, tandem, ubi in iudiciis illis gratia & corruptionibus omnia transigi videret, patronisque contra vim potentiorum nihil ibi amplius præsidii esse, relicto foro, & causarum actionibus, in mitioribus studiis ætatem consumpsit, fatius esse ducens, modico ciuilique cultu contentum viuere, quam bona animi, (ipsius verba sunt;) turpi quæstu, pessimo exemplo, foedare. Jureconsultum aduersâ intestinis motibus dilaceratæ Reipublicæ fata; ad tragica regiminis sceptrâ requirebant, cujus capiti non fortuna, sed virtutis manibus fabricatos fasces Senatorios cœlum destinabat; & in partem gloriæ ipsius, ambitioso strepitu nunquam captatæ, gentem nostram vocabat. Sæpius enim hiantes Reipublicæ cicatrices, Agamemnonem poscunt, qui & animi & nominis magnitudine præfractos terreat; quandoque disertissimum Nestora; ubi vires suas iniquitas conduxit, totoque pugnat acumine; nonnunquam bellicosum Cæsarem, qui latitantem in turbarum fauillis ignem, tempestiue extinguat; non raro cautum & prospicientem Ulysssem, qui veluti de specula impendentes malorum turbines aduertat, & prudenter declinet; in quo gentis discrimine, pericula curare, non duntaxat inueni, Scævola, Catones, Calchi, Metelli, Coriolanis, Gracchis, Scipionibus & Marcellis quandoque præcedunt. Prætor urbis & suburbanorum ac Prouinciarum, inter ciues & peregrinos jus dicens, totum diem audiendis & admittendis supplicantibus insumsit, & quam facile admisit, quam humaniter excepit querulantes, tam subito expeditos dimisit, nec gratiam nec imicitias in iudicando exercuit, nec adulationi, reliquisque barbaricis corruptelis tribunalibus, major apud eum locus erat, quam apud Curiõs aut Fabricios, æquus scilicet uni virtuti atque ejus amicis; In his vero omnibus semper in dicente eminebat oris decõr, & amœnæ gratiæ geniõs, cujus virtute omnes viri motus, omnes nutus, omnibus placebant. Animum studiis fessum, & consiliis quandoque exhaustum, ab urbe scilicet ac foro, extra tumultus ciuicos, remotus, hortis cultura reuocauit, & quamuis illud Poetæ:

Rure tibi vinas, aliis dum vixeris urbi,

B

cui-

cuidam porticui inscriptum voluerit, nunquam tamen otiosus, quam cum otiosus, nec minus solus, quam cum solus esset, videbatur, ad magnorum virorum exemplum, quorum viridi curiæ & Lycæo tot responsa prudentum, tantas in Politia saluberrimas ordinationes, acceptas ferimus; Et ex his umbriferis spatiis, bibimus tot uberes sapientiæ ac consilii riuos, in terrarum orbem & urbem nostram diffusos, præsertim cum frumento præfectus, ac molendinarius, systematarchus & nauarchus esset, Longo jam rerum politicarum usu prudentissimus factus, legationibus ad reges Daniæ, Christianum V. & Fredericum IV. fideliter & candide perfunctis, in eo sane se porro maximum ostendit, quod regnare appellamus; caput nempe Reipublicæ securum reddere; arcere inuidiam, Senatum populumque indissolubili benevolentia ac venerationis vinculo connectere, in iubendo quod lubet, frangere licentiam spiritus, ambitionis furore tumidi, & ex solo legum præscripto, libero populi consensu sancitarum, subditos ciues regere, talibusque virtutibus & urbi & orbi reddere se clariorem. In tanto dignitatis gradu, ad quem publica vota & virtutes eum euexerunt, ab omnibus ingenii, doctrinae & experientia præsidii instructus, ac iudicio & maturitate consilii prudentior factus, quam ætatis suæ fors ferre videbatur, vires eo intendit, ne vilesceret unquam opinio, quæ in animis exterarum gentium infedit, de nostrorum in cognoscendo diligentia, in iudicando religione, in exequendo auctoritate. Coelesti enim mente, ac sacro instinctu afflatus, innocentia ac iustitiæ perpetuus vindex fuit, juris asyllum, doctrinae legum thesaurus, Musarum Patronus, (licet tanto heroi nonnunquam iniquiores Musæ, iniquior posteritas,) in eruditos liberalis, in ludi moderatores valde propensus, in pauperes secrete benignus, in victu corporisque cultu frugalis & modestus; placidus, quia magnus, sine tumultu, moderatus in prosperis, constans in aduersis, decus nostri æui, exemplum futuri. At animum non humani solum, sed & diuini juris intelligentem, vir diuinis vita & virtute testatum fecit; imprimis vero pacem ecclesiasticam, politica

litica jam stabilita; uti unicam illius nutricem, sedulo exoptavit, remotisque acerbitatum altricibus, scholasticis nempe concertationibus, ac sepositis calumniis, falsisque traductionibus & imposturis, unius ab altero abhorrentiam in ecclesia Christiana facile deponi, extinctisque odiis, spiritum illum, qui in turbine non operatur, sed sibilo leni inspirat, ad illuminanda solo diuini honoris zelo accensa pectora prouocari & allici posse, existimauit. Aderat tempus, quo bene actam vitæ fabulam catastrophe beata clauderet, ac cum leui morbo, insanibili tamen, cubaret, toto tempore, quodomi desedit, aut lecto affixus fuit, sermones meram spirantes pietatem, tanquam ex adytis effudit, de justificatione sola per fidem in Christum, de miseria humana, de contemptu & abnegatione sui, adeo, ut jam tum cœlestis gloriæ primitias degustate videretur. Moribundus, cum auguria Medicorum jam depositum esse conclamarent, id in primis meditabatur, quod inter maxima opera mentis humanæ est, fortiter pati mortem: mortis exitu consequi prociuum immortalitatis; mortalitatem morte in mortalitatem veram; maximum sane animi ab altiori venientis sede argumentum! Tandem magno egregii publici damno, vitam cum morte commutauit, ac irrecuperabili curiæ iactura, pro patria strenue laborando, succubiit Ulpianus noster, morte sibi bonorum omnium desiderio subreptus: vir, quem suspexerunt probi, amauerunt Camcenæ, reges & principes benevolentia & honore exceperunt, nunc sacerdotes iustitiæ sublatum ex oculis deplorant, inuidi queruli quærunt, posteri querentur.

Placida quidem pace compositus quiescit, qui humeris ciuitatis nuper elatus; Sed quamdiu prudentiæ cultus, sapientiæ pretium, amoris teneritas, rebus bene gestis gloria & recordatio erit, ac virtutum memoria durauerit, memoria LANGHANSJ, optimi Senatoris, vigebit, nomenque patris immortale, curia dolore fracta, videbit, lugebit.

Tua refert, vir consultissime, quod grauitati tuæ ac moderationi conuenit, infracto animo perferre, quod mutare non potuisti; & quamuis ægra lacryma illustris

viduæ, genetricis tuæ, matronæ spectatissimæ, cohiberi re-
nuat, uratque, lumine tamen sicco cœlo triumphali dan-
da reuerentia, ut crudi luctus femina subsidant. Mœstas
mentes imagine solemur defuncti, & te sospite solo clara
Wordenhoforum gens adhuc sospes, o utinam illustres um-
bras mecum singultans nunquam cerneret; sed tua virtu-
re, lamentabilis casus expers, auitis laudibus perpetuo cre-
sceret, ac, quis eloquio nitor sit, & venustas meditata,
GARMERSIORUM jactura laudatrix pagina diu fe-
leret!

Vixit annos LXII.

